

Uvod

Bilans uspjeha ili račun dobitka-gubitka, kako je često naziva u literaturi je pregled prihoda, rashoda i finansijskog rezultata kao razlike među njima u konvencijalno utvrđenom obračunskom periodu.

Finansijski rezultat može biti pozitivan i negativan. Ako je pozitivan evidentira se na rashodnoj, a negativan na prihodnoj strani, što dovodi do uspostavljanja bilansne ravnoteže.

Za bilans uspjeha se zna da može biti u formi dvostranog pregleda ili u formi jednostranog pregleda. Sama sadržina bilansa uspjeha naglašava njegov značaj, jer se na taj način sagledava uspješnost poslovanja preduzeća.

Detaljna analiza bilansa uspjeha je neophodna da bi se dobio uvid u prinosnu (zarađivačku) moć preduzeća. Analiza prinosnog položaja položaja preduzeća obuhvata:

- Analizu strukture i rasporeda ukupnog prihoda
- Analizu strukture i rasporeda poslovnog prihoda
- Analizu strukture finansijskog rezultata
- Analiza rizika ostvarivanja finansijskog rezultata i donje tačke rentabilnosti (ova analiza se vrši u svrhu donošenja odluka o finansiranju preduzeća)

Prvi dio rada je posvećen opisivanju povezanosti finansijskog rezultata sa sistemom obračuna troškova i sistemom obračuna prihoda.

U drugom dijelu je analiziran bilans uspjeha, teorijski i praktično, pri čemu je korišten finansijski izvještaj, tačnije bilans uspjeha A.D. „Rafinerija ulja Modriča” iz Modriče za 2005. i 2004. godinu. Kako nismo bili u mogućnosti da dođemo do podataka koji iskazuju prosječne rezultate konkurencije, izvršena je samo vremenska analiza bilansa uspjeha.

1. Povezanost finansijskog rezultata sa sistemom obračuna troškova

Pri datim nabavnim cijenama, datom obimu proizvodnje i datim fizičkim utrošcima materijala, usluga i rada, visina troškova zavisna je od načina obračuna amortizacije, načina otpisa sitnog inventara i načina obračuna materijala. Sve metode obračuna amortizacije koje više obaraju neotpisanu vrijednost osnovnih sredstava povećavaju troškove i obrnuto. Sve metode otpisa sitnog inventara koje više obaraju neotpisanu vrijednost sitnog inventara u upotrebi povećavaju troškove i obrnuto. Sve metode obračuna troška materijala koje više obaraju vrijednost zaliha materijala povećavaju troškove i obrnuto.

U savremenoj teoriji obračuna troškova poznata su tri sistema:

- 1.sistem obračuna ukupnih troškova
- 2.sistem obračuna proizvodnih troškova
- 3.sistem obračuna varijabilnih troškova

Svaki od ovih sistema može da bude izveden na osnovu:

- Stvarnih troškova
- Stvarnih i planskih troškova
- Stvarnih i standardnih troškova

Finansijski rezultat zavisi od:

- Sistema obračuna stvarnih ukupnih troškova
- Sistema obračuna stvarnih proizvodnih troškova
- Sistema obračuna stvarnih varijabilnih troškova

Sistem obračuna stvarnih ukupnih troškova. Sistem obračuna po stvarnim ukupnim troškovima podrazumjeva da se ukupni troškovi prvo disponiraju na zalihe nedovršene proizvodnje, poluproizvoda i gotovih proizvoda. Iz toga slijedi da se u cijenu koštanja uključuju ukupni troškovi, tzv. puna cijena koštanja, u momentu prodaje preko pune cijene koštanja, ukupni troškovi se disponiraju na rashode. Saglasno tome, u bilansu uspjeha poslovni rashodi se javljaju u momentu prodaje, a tada se javljaju i poslovni prihodi, što odgovara načelu uzročnosti odnosno korelaciji.

Sistem obračuna po stvarnim proizvodnim troškovima. Ovaj sistem je poznat u literaturi kao apsorpcioni sistem obračuna troškova. Njegova suština je u tome da se direktni troškovi proizvodnje i opšti troškovi proizvodnje disponiraju na zalihe nedovršene proizvodnje, poluproizvoda i gotovih proizvoda, što znači da ti troškovi ulaze u cijenu koštanja, tzv. proizvodna cijena koštanja, i oni se preko proizvodne cijene koštanja prenose na rashode u momentu prodaje. Opšti troškovi uprave i prodaje u momentu nastanka disponiraju se direktno na rashode, smatraju se rashodima perioda. Iz toga slijedi da se rashodi perioda u bilansu

uspjeha javljaju nezavisno od prodaje. Ako prodaje ne bi bilo, bilans uspjeha bi iskazivao negativan rezultat. Ta činjenica primorava preduzeće da ostvari prodaju bar na nivou rashoda perioda.

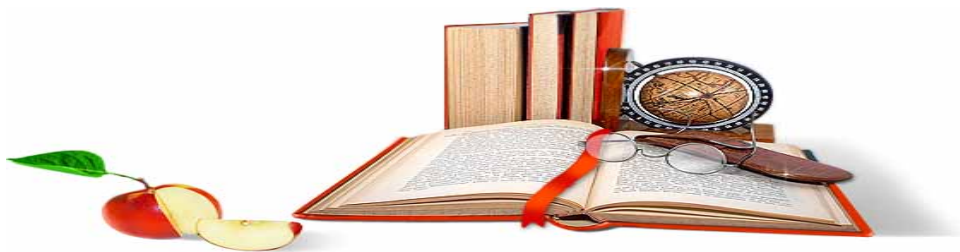
Sistem obračuna po stvarnim varijabilnim troškovima. U osnovi ovog sistema leži da se svi varijabilni troškovi disponiraju na zalihe nedovršene proizvodnje, poluproizvoda i gotovih proizvoda, što znači da cijena koštanja obuhvata samo varijabilne troškove. U momentu prodaje varijabilni troškovi se prenose na rashode. Fiksni i opšti troškovi se tretiraju kao troškovi perioda i javljaju se u bilansu uspjeha nezavisno od prodaje. Razlika u odnosu na sistem po stvarnim proizvodnim troškovima je u višim troškovima perioda, što zahtjeva i veću prodaju.

Sistem obračuna po standardnim troškovima. Standardni troškovi mogu se uključiti u obračun troškova bilo da se on zasniva na ukupnim, proizvodnim ili varijabilnim troškovima. Saglasno tome, sve što je rečeno o uticaju ovih sistema obračuna na finansijski rezultat važi i kad se u obračun uključe i standardni troškovi. Međutim, u stvarnom životu postoje odstupanja od standardnih troškova i postavlja se pitanje disponiranja tih odstupanja na rashode prilikom bilansiranja.

**---- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU WWW.MATURSKI.NET ----**

BESPLATNI GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI TEKST
RAZMENA LINKOVA - RAZMENA RADOVA
RADOVI IZ SVIH OBLASTI, POWERPOINT PREZENTACIJE I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJALI.

WWW.SEMINARSKIRAD.ORG
WWW.MAGISTARSKI.COM
WWW.MATURSKIRADOVI.NET

NA NAŠIM SAJTOVIMA MOŽETE PRONAĆI SVE, BILO DA JE TO **SEMINARSKI**, **DIPLOMSKI** ILI **MATURSKI** RAD, POWERPOINT PREZENTACIJA I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJAL. ZA RAZLIKU OD OSTALIH MI VAM PRUŽAMO DA POGLEDATE SVAKI RAD, NJEGOV SADRŽAJ I PRVE TRI STRANE TAKO DA MOŽETE TAČNO DA ODABERETE ONO ŠTO VAM U POTPUNOSTI ODGOVARA. U BAZI SE NALAZE **GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI RADOVI** KOJE MOŽETE SKINUTI I UZ NJIHOVU POMOĆ NAPRAVITI JEDINSTVEN I UNIKATAN RAD. AKO U **BAZI** NE NAĐETE RAD KOJI VAM JE POTREBAN, U SVAKOM MOMENTU MOŽETE NARUČITI DA VAM SE IZRADI NOVI, UNIKATAN SEMINARSKI ILI NEKI DRUGI RAD RAD NA LINKU **IZRADA RADOVA**. PITANJA I ODGOVORE MOŽETE DOBITI NA NAŠEM **FORUMU** ILI NA

maturskiradovi.net@gmail.com